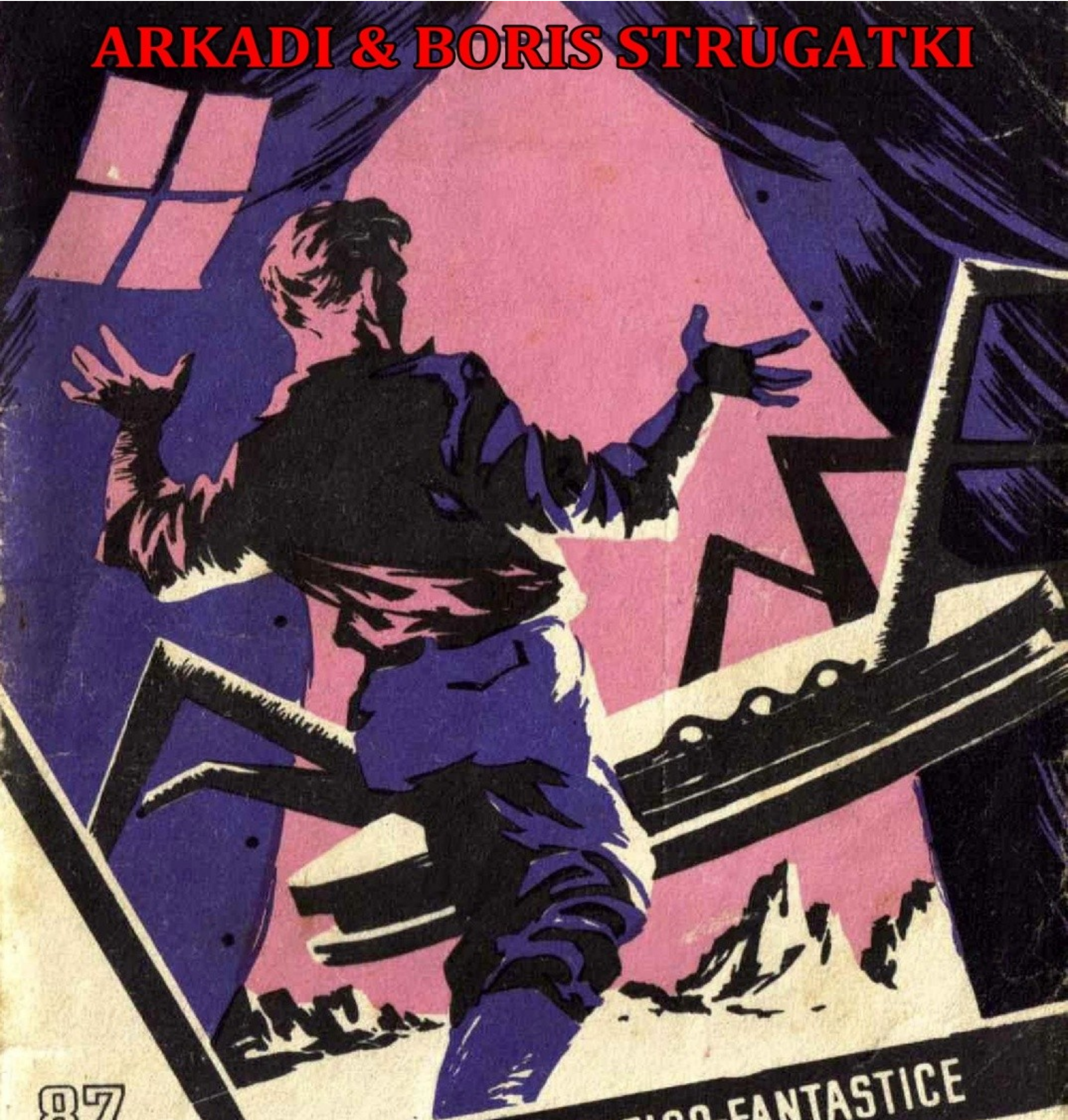
ARKADI & BORIS STRUGATKI

EXTRAORDINARA AVENTURA A LUI BORIS IVANOVICI STRONSKI

Extraordinara aventură a lui Boris Ivanovici Stronski

de Arkadi Strugatki & Boris Strugatki

Traducerea: Irina Andreescu

Acum, când întreaga lume ascultă cu încordare semnalele celui de al 19-lea satelit, iar echipajele navelor „Sovetskii Soinz” şi „Veidada lu” se pregătesc în Gobi să-şi ia zborul pentru a străbate milioane de kilometri în cosmos, este interesant să amintim evenimentele ciudate care au avut loc în urmă cu un an, în împrejurimile Stalinabadului.

La timpul său, în diferite reviste de ştiinţă popularizată au apărut articole şi reportaje despre „Mesageri”. Versiunile cu privire la „diversioniştii telemecanici” şi la „monştrii silico-organici”, ca şi afirmaţiile contradictorii ale „martorilor oculari” cu privire la „munţii de foc” şi la vacile şi autocamioanele înghiţite dintr-o dată nu rezistau nici pe atunci vreunei critici. Faptele erau cu mult mai simple şi totodată cu mult mai complexe decât toate aceste născociri.

Imediat după faimoasa radiogramă a lui Stronski a devenit limpede că raportul oficial al Comisiei de la Stalinabad nu va apărea prea curând în presă, aşa că profesorul Nikitin mi-a propus mie, unul dintre puţinii martori oculari, să public adevărul despre „Mesageri”.

— Să povesteşti ceea ce ai văzut cu ochii dumitale, îmi spuse dânsul. Poţi lua şi o copie după jurnalul lui Stronski.

Vă previn de la bun început că voi respecta întocmai indicaţiile profesorului şi mă voi strădui să redau numai impresiile mele, expunând evenimentele aşa cum le am trăit noi, cei din grupul arheologic care efectua săpături la aşa numitul „Castel al lui Apida”, situat la aproximativ 100 km sud est de Pendjikent.

Echipa era alcătuită din câțiva oameni: şeful ei, Boris Ivanovici Stronski, vechiul meu prieten Volodea Lukin şi cu mine. În afară de noi mai erau doi lucrători tadjici de prin partea locului şi un şofer.

„Castelul lui Apida” este o colină înaltă de vreo 30 m, aşezată într-o vale îngustă, prinsă între munţi. În vale şerpuieşte un râuleț cu apă cristalină şi rece, iar de a lungul râului trece drumul spre oaza Pendjikent.

Pe vârful colinei dezgropam locuinţa aparținând vechilor tadjici. Iar la poalele ei ne-am instalat tabăra: două corturi şi un

steag purpuriu având ca emblemă o monedă sogdină[1] (un cerc cu un pătrat la mijloc). Castelul tadjic din secolul al III-lea nu are nimic care să amintească de ziduri crenelate, poduri de cetate medievală şi temniţe subterane. Aşa cum se prezintă dezgropat, el este format din două-trei platforme pătrate şi netede, având de-a lungul laturilor o îngrăditură de circa 10 cm. De fapt din castel n-a rămas decât pardoseala. Aici poţi găsi lemn ars, cioburi de vase de lut şi o sumedenie de scorpioni – singurii care n-au nimic antic –, iar dacă ai noroc, câte o monedă veche şi înverzită de cocleală.

Echipa avea la dispoziţie o maşină destul de învechită, de tipul vehiculelor bune pentru orice teren, cu ajutorul căreia băteam groaznicele drumuri de munte, îndepărtându-ne mult de tabără, în vederea prospecţiunilor arheologice. În ajunul zilei în care au apărut „Mesagerii”, Stronski plecase cu această maşină la Pendjikent după provizii, şi noi îl aşteptam să se întoarcă în dimineaţa zilei de 23 august. Automobilul nu s-a întors, marcând prin dispariţia sa începutul extraordinarelor evenimente care au urmat.

Şedeam în cort şi fumam, așteptând să se spele cioburile puse într-un lighean şi afundate în râulețul din apropiere. Volodea lucra pe vârful colinei, unde vântul stârnea trombe de praf prin care se întrezăreau pălăriile de pâslă albă ale lucrătorilor. Se auzea fâsâitul primusului pe care pusesem la fiert păsat de hrişcă. Fumând, mă întrebam ce l-o fi făcut pe Stronski să întârzie cu şase ore. Gazul era pe terminate, nu mai aveam decât două cutii de conserve şi o jumătate de pacheţel cu ceai. Ce ne facem dacă Stronski nu va veni astăzi? M-am sculat apoi în picioare şi m-am întins să mă dezmorţesc, în clipa aceea am văzut pentru prima oară un „Mesager”.

Stătea nemişcat în faţa intrării cortului, avea o culoare neagră fără luciu, era înalt cât un dulău şi semăna cu un păianjen uriaş.

Corpul său era rotund şi plat, iar picioarele îi erau articulate. După o clipă, tresăltă şi porni de a dreptul spre mine. Nu ne despărţeau mai mult de zece paşi. Îl priveam încremenit cum îşi mişcă încet picioarele, lăsând în nisipul fin urme ca nişte gropiţe.

[1] Regiune antică din Asia Mijlocie, situată pe teritoriul R.S.S. Uzbece şi pe o parte pe teritoriul R.S.S. Tadjice. (n.t.)

Să nu uităm că pe atunci habar n-aveam ce este un „Mesager”. Pentru mine era o dihanie necunoscută, mută şi fără ochi, care se apropia într-una, răsucindu-şi în chip ciudat picioarele. M-am dat înapoi. În aceeaşi clipă s-a auzit un declic slab şi deodată țâșni o lumină orbitoare, atât de puternică, încât instinctiv am închis ochii, iar când i-am redeschis l-am văzut printre petele roşii ce-mi jucau în faţa ochilor, la un pas mai aproape, chiar în umbra cortului.

— Ce-o mai fi şi asta?... bolborosii eu.

El stătea lângă lădiţa noastră de provizii şi, după cât se pare, scotocea înăuntru cu două labe. O cutie de conserve străluci în soare şi dispăru brusc, fără să-mi dau seama unde. Apoi a făcut o mişcare laterală şi l-am pierdut din raza ochilor. În aceeaşi clipă a încetat fâsâitul primusului şi s-a auzit un sunet metalic.

Nu ştiu cum ar fi procedat în locul meu un om mai stăpân pe sine. Ţin minte însă că eu am răcnit cât m-au ţinut puterile, poate din dorinţa de a speria păianjenul, poate pentru a prinde curaj. Apoi am zbughit-o afară din cort, am alergat câțiva paşi şi m-am oprit pierzându-mi răsuflarea. Totul în jur era neschimbat. Munţii străluceau scăldaţi de soare, iar pe vârful colinei se vedeau pălăriile albe ale muncitorilor. Şi iată că atunci l-am zărit pe „Mesager” pentru a doua oară. Fugea repede pe povârniș, ocolind colina, uşor şi fără zgomot, de parcă aluneca prin aer. Abia i se vedeau picioarele; am zărit însă limpede o umbră ciudată gonind alături, pe iarba uscată şi ţepoasă. Apoi a dispărut.

Din vârful colinei s-au auzit strigăte: Volodea cobora împreună cu muncitorii şi-mi cerea să scot păsatul de hrişcă de pe primus şi să pun ceainicul. Ei nu bănuiau nimic şi au rămas stupefiaţi când i-am întâmpinat cu o frază care li s-a părut ciudată:

— Păianjenul a luat primusul şi conservele.

Volodea spune că aveam o înfăţişare jalnică. Şedeam în faţa cortului, fumam şi scuturam scrumul în castronul cu păsat. Ochii mi se roteau înspăimântați când într-o parte, când în alta.

Văzând că vechiul meu prieten crede că am înnebunit, am început să-i povestesc cu înfrigurare, întrerupându-mă mereu, tot ceea ce s-a petrecut. Apoi am cercetat împreună terenul. În afară de gropiţele pe jumătate astupate de la intrarea cortului, n-am putut să descoperim nici o urmă. În schimb, am constatat că „păianjenul” a luat cu el, în afară de primus şi conserve,

jurnalul meu. O cutie de creioane şi un pachet cu cele mai preţioase descoperiri.

— Ce aiureală! spuse Volodea furios.

Se însera. În dreptul colinei plutea un nor albicios, alcătuit din mai multe straturi; departe, deasupra munţilor, începuse a licări constelaţia scorpionului, dând iluzia unei labe cu trei degete. Muncitorii au adormit curând, în timp ce noi stăteam întinşi pe aşternuturi şi ne gândeam la cele întâmplate.

După o lungă tăcere, Volodea spuse cu o nuanţă de nelinişte în glas că, după părerea lui, poate să existe o legătură între apariţia păianjenului şi întârzierea lui Stronski. Acelaşi lucru îmi trecuse şi mie prin minte, dar nu i-am răspuns. Atunci el a început să înşire încă o dată obiectele dispărute, după care şi-a exprimat presupunerea absurdă că „păianjenul” a fost un hoţ travestit cu îndemânare. Eu am aţipit.

M-a trezit un zgomot ciudat, asemănător cu vuietul unor puternice motoare de avioane. Am rămas nemişcat o bucată de timp şi am ascultat. Aveam o senzaţie neplăcută, poate din cauză că de o lună de zile de când lucram aici nu văzusem nici un avion. M-am sculat în picioare şi am privit în afara cortului. Era o noapte fără lună, arătătoarele ceasului indicau ora unu şi jumătate. Cerul era presărat de stele, care împungeau întunericul cu licărirea lor, iar culmile munţilor păreau nişte umbre uriaşe. Deodată pe povârnișul munţilor din faţă apăru o pată vie de lumină, care pluti în jos, se stinse şi reapăru cu mult mai spre dreapta. Vuietul crescu şi el.

— Ce o mai fi şi asta? întrebă alarmat Volodea, făcându-și drum afară.

Vuietul se auzea acum foarte aproape, şi, dintr-o dată, vârful colinei noastre fu inundat de o lumină orbitoare, alb-gălbuie, în bătaia căreia colina părea un pisc de gheaţă strălucitoare. Totul a durat doar câteva secunde. Apoi lumina s a stins, şi vuietul a încetat. Din cortul muncitorilor se auziră glasuri înspăimântate. În aceeaşi clipă, vuietul se porni din nou, înălțându-se deasupra văii, pentru ca apoi să se potolească şi să dispară undeva, în depărtare. Am avut impresia că întrezăresc un corp alungit şi întunecos alunecând printre stele în direcţia sud-est.

Se apropiară de mine Volodea şi muncitorii. Ne-am aşezat în cerc şi am stat multă vreme fără să scoatem un cuvânt, ascultând cu încordare fiecare sunet. La drept vorbind, totul îmi inspira teamă: „păianjenul”, întunericul de nepătruns al nopţii

fără lună, foşnetele tainice care mi ajungeau la urechi o dată cu zgomotul făcut de susurul apei. Volodea îmi spuse în şoaptă că ne aflăm indiscutabil în centrul unor evenimente stranii. Nu l-am contrazis. În cele din urmă ni s-a făcut frig şi ne-am împrăştiat în corturi.

— Ce facem dacă se întorc? întrebă Volodea în timp ce se culca.

— Nu ştiu, i-am răspuns.

În noaptea aceea însă, n-au mai venit.

A doua zi ne-am urcat până la săpături, unde am văzut că nu rămăsese nici un ciob din cele găsite în ajun. Toate obiectele din ceramică dispăruseră. Pe suprafeţele netede ale podelelor din locuinţele dezgropate se vedeau urme în formă de gaură: movila formată din pământul pe care-l săpasem era surpată şi turtită de parcă ar fi trecut peste ea un compresor rutier; peretele era distrus în două locuri. Muncitorii vorbeau între ei în surdină şi se ţineau cât mai aproape de noi. Le era frică, şi nouă la fel, iar Stronski nu mai venea! La prânz am mâncat resturi de pâine şi am băut apă rece. După ce m-am sfătuit cu Volodea, mi-am înfipt mai adânc pălăria în cap şi am pornit-o hotărât spre Pendjikent, sperând să prind în drum un automobil.

Primii câțiva kilometri i-am străbătut fără incidente şi m-am aşezat chiar de două ori să fumez. Pereţii defileului se apropiau şi se depărtau, vântul bătea ridicând valuri de praf, se auzea zgomotul râului. Am întâlnit de mai multe ori câte o turmă de capre, dar oameni n-am văzut. Îmi mai rămăseseră vreo zece kilometri de drum până la cea mai apropiată localitate, când apăru un elicopter. Cu un vuiet surd, el zbură deasupra capului meu şi dispăru după o cotitură a defileului, lăsând în urmă un suflu de aer cald. Nu era verde ca elicopterele noastre militare şi nici argintiu ca cele de transport şi pasageri, ci avea o culoare mată şi emitea, în bătaia razelor soarelui, o lumină palidă, ca ţeava unei puşti. Culoarea, forma neobişnuită, vuietul său puternic – toate mi-au amintit nu ştiu de ce de evenimentele din noaptea trecută, de „păianjen”, şi din nou m-a cuprins un simțământ de teamă.

Am grăbit paşii, apoi am început să alerg. După o cotitură am văzut un G.A.Z.-169. Lângă el stăteau trei oameni care priveau spre cer, unde nu se mai zărea însă nimic. Temându-mă să nu plece imediat, începui să strig şi să alerg din toate puterile. S-au întors către mine, apoi unul dintre ei s-a întins la

pământ şi s-a vârât sub maşină. Ceilalţi doi, nişte tipi cu barbă, probabil geologi, continuau să mă privească.

— Mă luaţi şi pe mine la Pendjikent? le strigai.

Ei continuară să se uite la mine cu atenţie, fără să scoată un cuvânt. Am crezut că nu m-au auzit.

— Bună ziua ! strigai, apropiindu-mă.

Bărbatul înalt se întoarse fără să-mi răspundă şi intră în maşină. Cel scund îmi răspunse foarte rece: „Salut” şi-şi aţinti din nou privirile spre cer. Am privit şi eu în sus. Nu se vedea nimic în afară de o pasăre mare care părea nemişcată.

— Nu mergeţi la Pendjikent?

— Dar dumneata cine eşti? întrebă bărbatul cel scund, îndreptându-și din nou privirile spre mine.

— Sunt arheolog. Săpăm la castelul lui Apida.

— Unde-i asta?

Le explicai.

— Ce treabă ai la Pendjikent?

Le-am vorbit despre Stronski şi despre situaţia din tabără, fără însă să pomenesc de „păianjen” şi de alarma din timpul nopţii.

— Îl cunosc pe Stronski, spuse brusc bărbatul cel înalt şi se întoarse îndată cu faţa către mine. Îl cunosc. Îl mai cheamă Boris Ivanovici.

Am dat aprobativ din cap.

— V-am lua, fireşte, tovarăşe, dar după cum vedeţi suntem în pană. Şoferul ne-a făcut figura.

— Gheorghi Palici, se auzi de sub maşină o voce mustrătoare, axul cardanic…

— Vorbă lungă mai eşti, Petrenko.

— Iată-l că reapare! strigă geologul cel scund.

Elicopterul negru se ivi de după pantă şi, gonind cu viteză de-a lungul drumului, se îndreptă direct înspre noi. Apoi se înălţă mult deasupra capetelor noastre. Aceasta nu prea mi-a plăcut şi eram tocmai pe punctul de a o spune, când, deodată, bărbatul cel înalt rosti cu o voce surdă:

— Elicopterul coboară! şi ieşi din maşină.

Într-adevăr, aparatul cobora vertiginos. În burta lui se căscă deodată o deschizătură care nu prevestea nimic bun, în timp ce el se lăsa tot mai jos, peste noi.

— Petrenko, ieşi o dată afară şi fugi repede în lături! urlă bărbatul cel înalt, trăgându-mă de mână.

O luai la fugă. Geologul cel scund făcu la fel. El striga ceva cu gura larg deschisă, dar vuietul motoarelor acoperea toate celelalte sunete. M-am pomenit cu ochii plini de praf, într-un şanţ de scurgere, reuşind să-l văd doar pe Petrenko ce se târa iute spre noi, în timp ce elicopterul negru se lăsa asupra automobilului. Furtuna stârnită de elicele lui puternice îmi smulse pălăria şi învălui totul într-un nor galben de praf. Apoi țâșni aceeaşi lumină alb orbitoare, eclipsând razele soarelui. Am simţit în ochi o durere atât de vie, încât n-am putut să mi înăbuş un strigăt. Când prăfăraia se mai domoli, văzurăm drumul pustiu şi corpul negru al elicopterului îndepărtându-se de a lungul defileului.

De atunci n-am mai zărit „Mesageri” şi nici navele lor aeriene. Doar Volodea şi muncitorii au mai observat un elicopter în aceeaşi zi şi încă două la 25 august. Ele au trecut la mică distanţă şi tot de-a lungul drumului. După 25 nu le-a mai văzut nimeni. Păţaniile prin care am trecut după aceea sunt legate doar indirect de „Mesageri”.

Împreună cu geologii am ajuns cu chiu cu vai la Pendjikent călătorind pe maşini întâlnite în drum. Geologul cel înalt privea tot timpul la cer şi înjura de mama focului. Şoferul Petrenko a încercat de câteva ori să spună ceva despre axul cardanic, dar nimeni nu i-a dat atenţie.

La Pendjikent mi s-a spus că Stronski plecase încă în dimineaţa zilei de 23 şi nu se înapoiase. În timp ce Colea, şoferul expediţiei, apăruse în seara aceleiaşi zile şi mai era reţinut la miliţie. Pe semne că el accidentase maşina (cine ştie ce s-o fi întâmplat cu Stronski) şi acum, ca să se justifice îndrugă tot felul de năzbâtii despre un atac aerian. M-am dus glonţ la miliţie. Colea şedea în odaia ofiţerului de miliţie şi făcea reflecţii amare cu privire la nefericirile ce se pot abate asupra oamenilor. După cum spunea el, la aproximativ 40 km de Pendjikent, Stronski s-a dus să cerceteze nişte ruine aflate de o parte a drumului. După vreo 20 de minute s-a apropiat un elicopter negru şi a înghiţit maşina. Colea a fugit după el aproape un kilometru, dar, aşa cum era de aşteptat, nu l-a putut ajunge din urmă şi s-a dus să-l caute pe Stronski. Nu l-a găsit nici pe el şi s-a întors atunci la Pendjikent, unde a raportat absolut totul.

— Dacă minte, o să aibă de furcă cu mine, spuse pe un ton ameninţător ofiţerul de serviciu.

În această clipă dădură buzna în secţia de miliţie cei doi geologi şi cu Petrenko. Ei aduceau o declaraţie cu privire la dispariţia maşinii şi se informară pe un ton sec cui pot adresa o plângere împotriva unor acţiuni huliganice, săvârșite de nişte piloţi necunoscuţi. După o jumătate de oră, lui Colea i s-a dat drumul.

Fireşte, acum toată lumea ştie ce sunt „Mesagerii”, dar îmi aduc aminte că jumătate din membrii comisiei care s-au deplasat la faţa locului considerau neserioasă această opinie, propunând ca cercetările să fie date pe seama miliţienilor sau a grănicerilor. Îndoielile au dispărut însă abia după ce pe la mijlocul lunii septembrie s-a descoperit terenul de aterizare al „Mesagerilor” şi jurnalul lui Boris Ivanovici Stronski. El a fost găsit de grănicerii care au urmărit, conform indicaţiilor date de martorii oculari, câteva urme ale elicopterelor negre. Terenul – o suprafaţă netedă, nivelată, cu blocuri de piatră vulcanică pe margini – se afla într-o vale încleştată de munţi, la 15 km de castelul lui Apida. Avea un diametru de circa 200 m. În multe locuri pământul părea ars, iar vegetaţia – iarba, spinii, doi duzi mai mici – se carbonizase. Pe teren s-a găsit unul dintre automobilele furate, G.A.Z.-151, gresat, spălat, dar fără combustibil, câteva obiecte dintr-un material necunoscut, care nu se ştie la ce puteau folosi (au fost predate spre cercetare), şi, lucrul cel mai important, jurnalul grupului arheologic condus de Stronski cuprinzând observaţii scrise chiar de Boris Ivanovici. Jurnalul se afla în automobil, pe banchetă, şi nu a avut de suferit nici din pricina umezelii şi nici din cauza soarelui, fiind acoperit doar cu un strat de praf. Era un caiet obişnuit, cu coperte de culoarea cleiului. Două treimi din text cuprindeau descrierile săpăturilor făcute la castelul lui Apida şi dări de seamă cu privire la explorarea împrejurimilor. La sfârșit era expusă pe numai opt pagini o scurtă povestire, mai pasionantă însă decât orice roman şi decât multe lucrări ştiinţifice. Pe alocuri nu se înţelegea scrisul, dar restul este cât se poate de interesant. Îndeosebi concluziile pe care le-a tras Stronski cu privire la „Mesageri”. Voi publica mai jos în întregime, aceste note, comentând unele pasaje nu prea explicite.

„24 AUGUST

(Un desen reprezentând ceva asemănător cu capul unui burete, un con foarte turtit şi alături, pentru comparaţie, un automobil şi un om. Inscripţia: «navă cosmică». Pe con se află câteva puncte indicate de săgeţi, în dreptul cărora scrie: «intrări»; la vârful conului se află inscripţia «pe aici se încarcă». Pe margine: «înălţimea 15 m, diametrul de bază 40 m»).

Elicopterul a mai adus încă un automobil G.A.Z.-169, J.D. 19-19. Mesagerii (acest cuvânt l-a folosit pentru prima oară însuşi Stronski) s-au căţărat pe el, i-au demontat motorul, apoi l-au încărcat pe navă. Maşina noastră bună pentru orice teren se află deocamdată jos; am scos din ea toate alimentele, şi ei nici nu se ating de ele. Nu mi se acordă atenţie, aş putea să plec, dar nu vreau. (Urmează un desen foarte neprecis, înfățișând probabil un Mesager.) Nu mă pricep să desenez. Un corp negru, în formă de disc. Opt picioare. Picioarele sunt lungi şi subţiri, cu trei articulaţii. Nu se văd nici ochi şi nici urechi, dar fără nici o îndoială că ei văd şi aud la perfecţie. Se mişcă cu o repeziciune uimitoare, ca nişte fluiere negre. Sunt în stare să alerge pe o râpă verticală întocmai ca muştele. Este de remarcat că la ei corpul nu se împarte în partea inferioară şi cea superioară. Am observat că, în timp ce alergau, una dintre aceste făpturi s-a repezit într-o parte şi apoi înapoi fără să se oprească sau să se întoarcă.

Elicopterul a adus o vacă. Şase Mesageri au examinat-o din toate părţile, țârâiau şi pufneau. Au o putere extraordinară. Unul a apucat vaca cu picioarele dinapoi şi cu multă uşurinţă a săltat-o pe spate. Vaca a fost încărcată. Un elicopter a adus o claie cu fân şi a încărcat-o pe navă.

...Am încercat să comunic cu ei... Nu mi se dă atenţie... Sunt cel puţin nouă Mesageri şi trei elicoptere.

Totuşi mă supraveghează. M-am ascuns după nişte pietroaie, şi un Mesager s-a apropiat, a țârâit şi apoi a încetat. M-am întors...

Se pare că unul are ochi – cinci nasturi strălucitori la extremitatea trupului. Culoarea lor diferă – de la stânga spre dreapta albăstrui verzui, albastru, violet şi doi negri...

Au adus a patra maşină G.A.Z.-151, J.D. 73-98. Pe şofer îl cheamă Kondratiev. E foarte speriat, spune că dormea şi l-a trezit vuietul elicelor. Îl lămuresc şi eu cum mă pricep cu privire la păţaniile noastre atât de ciudate.

Au încărcat un elicopter şi automobilul venit cu Kondratiev. Acesta alerga în jurul navei, înjura, plângea, se ruga de Mesageri să-i lase maşina. Când văzu că totul e zadarnic, vru să arunce în ei cu pietre, dar l-am oprit. Nu trebuia să înăsprim relaţiile. Mi-a băut alcoolul şi s-a culcat la umbră. Pe Kondratiev Mesagerii nu l-au mai examinat cu aceeaşi curiozitate arătată faţă de mine.

Un mesager s-a apucat să prindă șopârle. O făcea cu multă îndemânare: fugea pe trei picioare şi în acelaşi timp cu celelalte înhăţa câte două trei o dată...

Au încărcat vreo zece oi şi o mare cantitate de fân. Au reuşit să afle cu ce se hrănesc oile. Inteligente făpturi: se pare că vor să transporte vii atât vacile cât şi oile. Maşina noastră a fost şi ea încărcată, dar alimentele mi le-au lăsat pe toate. Îşi dau seama şi de aceasta!

Ce ar fi să zbor şi eu? Mâine voi încerca să mă înţeleg cu ei sau să pătrund pe navă. Oare îmi vor îngădui?

Două elice, uneori patru. Lungimea fuzelajului – circa 8 m. Totul din material negru mat, fără suduri, şi care parcă n ar fi de natură metalică; Habar n am cum se pătrunde înăuntru. Nu se vede nici o deschizătură. (Aceasta este probabil descrierea elicopterului.)

Kondratiev a plecat. Am vrut să trimit prin el câteva observaţii scrise, dar m-a refuzat. A căutat să mă convingă să plec împreună cu el, dar i-am respins propunerea. A plecat fără să fie stânjenit...

Trebuie să zbor cu ei. O asemenea întâmplare nu survine decât o dată în viaţă...

Mesagerii continuă să se agite, ca şi când nimic nu s-ar fi întâmplat...

Uluitor ! Nici acum nu mi pot reveni din surpriză. Mesagerii sunt nişte maşini ! Chiar acum, la doi paşi de mine, doi Mesageri au demontat un al treilea. Nu mi venea să-mi cred ochilor. Un aparat cât se poate de complicat, nici nu ştiu cum l-aş putea descrie. Păcat că nu sunt inginer. Au scos cuirasa de pe spate; sub ea, în formă de stea... (fraza nu e terminată), sub burtă se afla un rezervor destul de încăpător, dar nu pricep cum pun ei acolo tot felul de obiecte... L-au montat, lăsându-i numai patru picioare, în schimb i-au fixat un dispozitiv care avea forma unui cleşte uriaş. De îndată ce au terminat asamblarea, «noul născut» s-a ridicat şi a pornit glonţ spre navă. Mai tot corpul îi este alcătuit dintr-un obiect în formă de stea, construit dintr-un material alb care aduce a burete metalic.

Cine sunt stăpânii acestor maşini? Mesagerii sunt oare dirijaţi din interiorul navei?

Maşini dotate cu raţiune – e o absurditate. Cibernetică sau teleghidare? De necrezut...

Îşi dau seama de deosebirea dintre oameni şi animale. Acesta este motivul pentru care nu iau oameni. Sunt umani ?! Hotărât lucru, soţia nu mă va ierta niciodată...

Niciodată, niciodată n o voi mai vedea – e îngrozitor. Dar sunt sau nu bărbat?

Este miezul nopţii, scriu la lumina unei lanterne. Când am aprins-o, un Mesager a dat fuga până la mine, s-a auzit un declic şi apoi s-a îndepărtat. Toată seara Mesagerii au meşterit la o construcţie asemănătoare unui turn. La început, din trei deschizături au ieşit nişte scări de bord, de o mărime impunătoare. În sfârșit, mi-am zis, se vor ivi aceia care dirijează aceste maşini. Dar pe scările de bord au fost coborâte o puzderie de piese şi bare metalice, în timp ce şase Mesageri s-au apucat să lucreze. Acela cu cleştele nu se afla printre ei. I-am urmărit multă vreme. Mişcările lor sunt absolut precise şi sigure. Turnul a fost construit în patru ore. Cât de organizat lucrează ! Acum nu se vede nimic. E întuneric, dar aud cum Mesagerii robotesc pe teren. Ei se descurcă perfect, fără

lumină. Lucrul nu încetează nici o clipă. Elicopterele se află tot timpul în zbor. Să presupunem că e... (fraza nu e terminată)

25 AUGUST. ORA 16.

La 23 august, ora 9 dimineaţa, eu, Boris Ivanovici Stronski (Leningrad. Ermitajul de stat, secţia Asia Mijlocie), am fost răpit de un elicopter şi adus aici, în tabăra Mesagerilor. Pe cât mi-a fost cu putinţă, am notat până acum cele observate... (câteva rânduri sunt indescifrabile) şi patru automobile. Concluziile principale: 1) sunt Mesageri ai unei alte lumi, soli ai unei alte planete; 2) Mesagerii sunt nişte mecanisme cât se poate de complicate şi precise, iar nava lor cosmică are o conducere automată.

Mesagerii m-au examinat, m-au dezbrăcat şi cred că m-au şi fotografiat. Nu mi-au făcut însă nici un rău, iar după aceea nu m-au mai luat în seamă. Am fost lăsat absolut liber.

Se pare că nava se pregăteşte acum să-şi ia zborul, căci azi dimineaţă, sub ochii mei, au fost demontate cele trei elicoptere negre şi aceeaşi soartă au avut-o cinci Mesageri. Proviziile mele au fost încărcate, pe teren n-au mai rămas decât câteva piese de la turn şi un G.A.Z.-151. Doi Mesageri meşteresc sub navă şi alţi doi se învârtesc pe aproape. M-am hotărât să plec cu ei. Alimentele-mi ajung pentru cel puţin 30 de zile; ce va fi după aceea nu ştiu, dar trebuie să plec. Voi pătrunde pe navă şi voi rămâne acolo. Nu ştiu cum o să fie cu apa. Dacă rămân în viaţă, lucru de care nici nu mă îndoiesc, voi face tot posibilul să comunic cu Pământul şi să mă întorc împreună cu stăpânii Mesagerilor. Cred că voi reuşi să mă înţeleg cu ei. Aşadar, trec acum pe navă. Ar trebui... (un aliniat întreg este indescifrabil, ca şi cum Stronski ar fi scris fără să privească). Voi face alte însemnări după examinarea navei. Poate că nici nu mă vor lăsa pe navă.

Iată, cei doi Mesageri s-au întors şi-au intrat înăuntru. Doi continuă să stea sub navă. Eu pornesc. Încerc un sentiment de teamă. La drept vorbind este o prostie, ei sunt maşini. Iar eu sunt om".

Însemnările se întrerup aici. Stronski nu s-a întors la maşină. El nu s-a întors deoarece nava şi-a luat zborul. Scepticii pomeneau de o catastrofă. Dar de aceea le şi spunem sceptici. Eu am fost pe de a-ntregul încredinţat, chiar din prima clipă, că Boris Ivannvici trăieşte şi vede ceea ce nouă nu ne este dat să vedem nici măcar în vis. Eram convins că se va înapoia şi îl invidiam. Este cel mai curajos om pe care-l cunosc. Nu oricine ar fi fost în stare să procedeze în felul acesta. Am pus această întrebare multora. Câțiva mi-au răspuns cinstit: „Nu. Mi-ar fi fost teamă”. Majoritatea au spus: „Nu ştiu. Totul depinde de împrejurările concrete”.

Eu mărturisesc că n-aş fi zburat cu nava. Am văzut cum arată un „păianjen” şi nu-mi inspiră nicio încredere.

* * *

Şi acum câteva cuvinte despre evenimentele ce au urmat. S-a constatat că în cele trei zile cât au acţionat intens pe pământ, Mesagerii n-au făcut prea multă zarvă. După cum am mai arătat, „păianjenii” au fost văzuţi de un număr foarte restrâns de oameni. Elicopterele negre au circulat pe o rază de 150-200 km în jurul terenului de aterizare. Ele au fost urmărite de priviri mirate, au stârnit admiraţie, dar nimănui nu i-a trecut prin cap ideea provenienţei lor „extraterestre”.

Elicopterele negre şi „păianjenii” nu aveau arme sau n-au găsit de cuviinţă să le folosească. În genere, faţă de oameni, Mesagerii au avut o atitudine plină de menajamente. N-au existat nici răniţi şi nici mutilaţi. Pagubele reale provocate de Mesageri sunt neînsemnate şi cu atât mai mult ar fi o prostie, dat fiind împrejurările, să se considere capturarea câtorva automobile, vaci şi oi drept acţiuni ostile.

La mijlocul lunii septembrie a sosit o comisie creată din iniţiativa Academiei de ştiinţe a U.R.S.S. Noi toţi, în calitate de martori oculari, am fost trimişi la preşedintele comisiei, profesorul Nikitin. Aproape o săptămână am stat la dispoziţia comisiei, după care ne-am întors la Moscova. Dar în noiembrie...

Unii cititori cunosc evenimentul, poate tot atât de bine ca şi mine. La 8 noiembrie, în toate aparatele de radio şi televizoarele deschise şi în toate reţelele de radioficare de pe globul pământesc a răsunat vocea puternică, tremurând de

emoţie, a scumpului nostru Boris Ivanovici Stronski. Capacitatea instalaţiei de emisie trebuie să fi fost uriaşă, ea a funcţionat pe o gamă de frecvenţe extrem de amplă.

Stronski a comunicat de trei ori în limbile rusă, tadjikă, germană şi latină că de o lună de zile se află pe bordul unei nave cosmice de proporţii gigantice, care după părerea sa vine dintr-un alt sistem planetar şi care a ajuns un satelit al Pământului. Stronski a vorbit cu mult entuziasm despre conducătorii navei, care sunt creatorii uimitorilor roboţi în formă de păianjen.

— Sunt fiinţe inteligente şi demne de tot respectul.

După spusele lui Stronski, nava cosmică gravitează în jurul Pământului de aproape un an şi jumătate. Stăpânii navei sunt prea slabi fiziceşte pentru a risca să aterizeze pe o planetă necunoscută, cu uriaşa ei forţă de atracţie; în schimb, iscoadele lor automate au efectuat mai multe zboruri pe Pământ.

— Pentru oamenii de pe planeta noastră va fi interesant să afle, a spus Stronski, că „păianjenii” mecanici şi elicopterele negre au descins în Antarctica, în nord-estul Canadei şi în Norvegia. Debutul lor în Tadjikistan a fost prima debarcare la o latitudine mai mică.

Grăbindu-se desigur să relateze principalul, Stronski nu s-a mai oprit asupra amănuntelor şederii sale pe navă. El a arătat că oaspeţii din cosmos îşi exprimă dorinţa să cunoască şi alţi reprezentanţi ai omenirii, „mai competenţi decât mine”, pentru care propun o întâlnire în orice punct de pe orbita navei satelit. Observând sateliţii artificiali şi rachetele automate lansate de pe Pământ, ei sunt convinşi că acest zbor n-ar depăşi posibilităţile tehnice ale oamenilor.

În încheiere, Boris Ivanovici a transmis un salut soţiei sale, prietenilor şi „tuturor care mă cunosc” şi şi-a felicitat compatrioţii cu prilejul celei de a 50-a aniversări a Marelui Octombrie.

După câteva zile, acest al 19-lea satelit a început să transmită semnalele sale radiogoniometrice. Oaspeţii au făcut tot posibilul să înlesnească savanţilor noştri pregătirile în vederea zborului.

Când pe baza semnalelor au fost stabiliţi parametrii pe care îi avea orbita navei, s-a lămurit şi o altă împrejurare interesantă. Se pare că cel de-al 19-lea satelit fusese descoperit încă din aprilie, cu patru luni înainte de apariţia Mesagerilor în

Tadjikistan. El fusese văzut de Ter-Marukian, o tânără colaboratoare a Observatorului din Simeiz. Ter-Marukian a crezut însă că este vorba de o sfărâmătură a rachetei purtătoare engleze, care explodase cu puţin înainte în straturile superioare ale stratosferei.

Restul se cunoaşte. La Conferinţa comună a reprezentanţilor Prezidiilor Academiilor de ştiinţă ale U.R.S.S, şi Republicii Populare Chineze s-a hotărât să se accepte propunerea oaspeţilor şi să se trimită la întâlnire navele „Sovetskii Soiuz” şi „Veidada lu”, primele nave interplanetare atomice pilotate din istoria omenirii. Aceste nave fuseseră amenajate pentru un zbor în jurul Lunii. Statele Unite vor trimite o rachetă fără pilot, echipată cu teletransmiţătoare automate.

Peste puţin timp vom afla amănunte despre natura oaspeţilor noştri din cosmos şi despre construcţia navelor cosmice şi a minunatelor mecanisme pe care le-au trimis pe Pământ, dar se pot trage concluzii anumite chiar de pe acum. Este probabil că va fi respinsă părerea că oaspeţii au construit maşinile păianjen după chipul lor. Pornind de la cele mai generale considerente, precum şi de la remarca destul de neprecisă a lui Boris Ivanovici, trebuie să considerăm că ei nu se deosebesc prea mult de oameni. Mai departe, profesorul Nikitin a atras atenţia asupra descrierii „păianjenului” cu ochi. Oricare ar fi menirea acestor dispozitive, cei doi ochi negri trebuie să aibă nuanţa culorii ultraviolete, dând doar unei priviri umane impresia că sunt negri. Probabil că solii sunt în stare să vadă cinci culori, din care noi, oamenii, nu discernem decât trei.

În ce priveşte maşinile păianjen, după părerea lui Tiltov, marele specialist din Leningrad, ele fac parte din categoria MLUPN – mecanisme logice universale cu program nelimitat, adică mecanisme cibernetice care, într-o situaţie dată, sunt capabile să săvârșească în mod logic şi consecvent cele mai raţionale acţiuni. Ipoteza cu privire la posibilitatea creării unor asemenea maşini a fost emisă de Institutul de teorie a informaţiilor al Academiei de ştiinţe a U.R.S.S.

Multe lucruri rămân încă neclare pentru moment. Nu înţelegem ce sursă de energie folosesc ei, care este schema lor principială. Nu pricepem cum de au reuşit oaspeţii să îmbine o complexitate şi o capacitate atât de mare, cu gabarite atât de mici. Deocamdată nu putem decât visa la realizarea unor maşini atât de puternice. În genere, după cum susţine Titov, ciber

piloţii nu constituie ceva de domeniul fanteziei nici la noi, pe Pământ. Asemenea roboţi capabili să îndeplinească o serie întreagă de operaţii „inteligente” – să ia probe de pământ şi efectueze analiza chimică a probelor etc. – îi şi putem vedea funcționând pe fundul Baikalului şi pe solul virgin al Lunii.

Peste o săptămână, giganţii de oţel creaţi de geniul omului îşi vor lua zborul în spaţiul de gheaţă al universului, pentru a se întâlni cu raţiunea altei lumi. Nu putem să ne gândim fără emoţie la această întâlnire, care înscrie o nouă pagină în istoria planetei noastre.

[Originally published in „Tehnika Molodioji”, nr. 1/1958]